

NIEUWSBRIEF 23

Vrienden van Park Darwin

www.vriendenvanParkDarwin.nl - Facebook: @vriendenvanParkDarwin

September 2021

Woord vooraf

Na de nattigheid van juli en augustus bracht september een mooie nazomer. Hoe het de tuin in deze maanden is vergaan, laat deze nieuwsbrief u zien – in woord en beeld.

Als gebruikelijk begint Sonja met de wederwaardigheden van bestuur en vereniging. Zoals het eervolle bezoek van de ontwerpster van de Bloementuin. En de voortschrijdende digitalisering, zelfs tot in de tuin.

Maartje schrijft over de fraaie herfsttonen in de tuin – met enige weemoed, want, zoals u lezen zult, dit is haar laatste bijdrage in de rol van tuinbeheerder. Gelukkig blijft Maartje als adviseur aan de tuin verbonden.

Jan sloeg weer een ijverige tuinier aan de haak voor een interview.

Anna doet verslag van de vlindertelling, met dit jaar een verrassende winnaar.

En verder in de nieuwsbrief veel aandacht voor tuinkunst: op straat, in het museum en in de Bloementuin.

Tuinwerkdagen

Op de volgende dagen en tijden wordt er door vrijwillige tuiniers in de tuin gewerkt, altijd onder leiding van een tuincoördinator:

- maandag 09.00-12.30u
- woensdag 09.00-12.30u
- 1e en 3e zaterdag van de maand van 13.00-16.00u.

Meld je ook aan als vrijwilliger, we kunnen je hulp goed gebruiken. Gereedschap is aanwezig, je kunt zo aan de slag!

Openingstijden tuin

1 april tot eind oktober: elke dag van 9-19 uur.
Na ingang van de wintertijd: open van 9-17 uur.
1 december tot 1 maart: gesloten.
1 maart tot 1 april: elke dag van 9-17 uur.

Agenda

Zondag 10 oktober, 12-16 uur:
Boekettendag – de enige dag van het jaar dat je zelf een bos bloemen mag plukken. Een boeket is gratis voor leden, donateurs en vrijwilligers. Belangstellenden en overige bezoekers betalen €5. Ook verkoop van huisgemaakte jam, chutney en meer. Betalingen alléén met PIN.

Vereniging Vrienden van Park Darwin

Je kunt op verschillende manieren Vriend zijn van de vereniging:

- **Leden** betalen €10 per jaar en kunnen meepraten en meebeslissen op de ledenvergaderingen.
- **Vrijwilligers** werken één of meer dagdelen per maand mee in de tuin of zetten zich op andere wijze in voor de vereniging.
- **Donateurs** steunen de vereniging met een vrijwillige financiële bijdrage.
- **Belangstellenden** ontvangen alleen de nieuwsbrief.
- **Combinaties.** Een vrijwilliger is niet automatisch lid. Als je naast het meewerken in de tuin ook financieel wilt bijdragen en lid wilt worden, of als je als lid ook in de tuin aan de slag wilt, kun je dit opgeven bij anna@vriendenvanparkdarwin.nl. Als je als lid méér betaalt dan het lidmaatschap, ben je automatisch ook donateur.

Alle Vrienden ontvangen de nieuwsbrief.

Bankrekening: NL93 SNSB 0935 4092 54 t.n.v.
Vereniging Vrienden van Park Darwin, Amsterdam.

Van de voorzitter

door Sonja Vetter

De tuin. Het tuinjaar loopt alweer ten einde. De herfst is begonnen, de bladeren liggen in het rond en we zijn op weg naar de Boekettendag. Ondertussen heeft Henny Hofman-Kuper, de ontwerpster van het eerste uur van de Bloementuin (toen nog Vasteplantentuin geheten), de tuin bezocht en een prachtig boeket mogen plukken. Ze was vol lof over de tuin en dat doet ons een enorm genoegen: we zijn erin geslaagd de ons aangereikte fakkel inderdaad verder te dragen. Er zijn weer vlinders geteld (zie elders in de Nieuwsbrief) en er was de minituincursus Herfst, voor een zeer aandachtig publiek.

Digitalisering. Onze nieuwe beheerder Marije Maitland heeft meteen een mooi initiatief genomen: met een aantal coördinatoren tekeningen maken van alle borders en die laten digitaliseren. Op die manier weten we precies wat waar staat en kan de tuin beter beheerd worden. En het mooiste is? Een van onze dierbare leden wilde dit bekostigen met een gift aan de Vereniging. Zo gaat bureau Groenvorm deze opdracht uitvoeren en krijgen we jaarlijks een update.

QR-codes. Nog meer digitalisering. Als proefproject hebben zes planten in de tuin een bordje gekregen met een QR-code waarmee men na scannen met zijn telefoon naar de website wordt geleid en een uitgebreid verhaaltje kan lezen over de plant. Marije zorgde voor de tekst, Jules voor plaatsing hiervan op de website en het genereren van de QR-codes en Anna en Jan voor het maken van de bordjes en plaatsing in de tuin. En het werkt! Dit is nog maar een eerste begin. Na evaluatie en stroomlijning van de werkwijze, zullen nog vele planten volgen.

De Boekettendag. De Boekettendag houden we in verband met het nog steeds rondwarende coronavirus wat soberder dan in 2019: alleen voor de Vrienden en geen grote publiciteit. De Vrienden hebben inmiddels een uitnodiging gekregen en we hopen op een goede opkomst. Boeket plukken is gratis voor leden, donateurs en vrijwilligers (dus niet voor 'belangstellenden'). We verkopen op deze dag ook zelfgemaakte heerlijkheden en tassen. Wie iets koopt, steunt meteen de Vereniging. Ook is er een expositie van in de tuin gemaakte schilderijen. Een fijne cateraar uit ons ledenbestand verzorgt weer, net als in 2019, geheel belangeloos de catering.

Tuinhuis. Nóg meer digitalisering: in het tuinhuis is internet en wifi aangelegd! Nu kan het bestuur, als een ver-wonend bestuurslid (Maartje, Marije) niet naar het tuinhuis kan komen, toch vergaderen – deels fysiek, deels met ZOOM. Bovendien kunnen er in het tuinhuis activiteiten worden georganiseerd zoals lezingen of cursussen, waar een beamer en internet bij nodig zijn.

Henny Hofman, met boeket, in gesprek met Marije

Maartje geeft haar minituincursus Herfst

Hemelsleutel met QR-code

Finale

door Maartje der Kinderen

Wat we nu zien is echt de grote finale van het groeiseizoen, vóór de stilte van de winter intreedt. In onze tuin toch wel de meest indrukwekkende voorstelling van het jaar. Alles is weelderig, hoog en vol, heliant-geel, aster-paars, fuchsia-magenta en monnikskap-blauw. Met een tikkeltje bruin en zwart, 's morgens vol dauw, richting vertering, terug naar de grond. Als het weer meewerkt, en dat is in dit geval met flink koude nachten, krijgen we nog een paar laatste vlammen van de amberboom (naast het 'parkhek') en de fluweelboom (midden in de tuin). Koude nachten zetten de boom aan om snel alle bladgroenmoleculen in de bladeren af te breken en de nuttige stoffen op te slaan in de wortel voor het volgende jaar. Daardoor zien we dan de kleuren die er al waren, maar afgedekt werden door het bladgroen, anthocyaan-rood en paars en caroteen-geel en oranje. Sommige vasteplanten laten ook een echte herfstkleur zien, let op de stermaagdenpalm en het loodkruid. Alles bij elkaar onze bescheiden 'Indian Summer'.

Nu is een slimme tuinier op zijn toekomst voorbereid, dus de 1500 nieuwe bollen voor het komende voorjaar zijn alweer besteld bij kwekerij De Warande. In oktober gaan ze de grond in. Even in chronologische volgorde onze nog prille bollengeschiedenis. 2018 Kwamen de eerste 1500, vooral verwilderingsbolletjes, met narcissen en enkele tulpensoorten, geplant in vlekken aan de voorkanten van de borders. 2019 Hetzelfde om deze bollenplekken uit te breiden. 2020 Hebben we twaalf nieuwe narcissoorten op nieuwe plekken, wat dieper in de borders geplant. Deze herfst concentreren we ons op aanvullen van de kleine bolletjes die bewezen hebben dat ze het bij ons goed doen. Grote tulpen zijn daarbij helaas afgevallen, muizen zijn er gek op en de paar die overbleven stonden te eenzaam op hun stelen. De elegante bostulp gaan we wel bijplanten, die past juist prachtig in de tuin.

Seizoenswisseling geeft impuls en ruimte aan nieuwe perspectieven. Hetzelfde geldt voor de wisseling van de wacht van mij naar Marije als beheerder. Nieuw is bijvoorbeeld dat we straks onze eerste laatbloeiende bollen als Camassia en Allium gaan planten tussen de Sedum's en de Fuchsia's, voor nog meer bloei in mei. Zo groeit de tuin verder in letterlijke en figuurlijke zin. Met mijzelf, voor nu toch ook met wat herfstige melancholie, in een nieuwe rol als tuinadviseur, vraagbaak en workshop-gever. Straks genieten van de winterrust en dan samen weer snel een prachtig voorjaar in de Darwintuin tegemoet.

Maartje (links) draagt het tuinbeheer over aan Marije (rechts)

Vrijwilliger aan het woord

Interview met Arjan Plenter

door Jan Dijk

"Ik ben van alle markten thuis.

Via bemiddelingsbureau Bloem kwam ik bij jullie als vrijwilliger, om wat werkervaring op te doen. Op korte termijn hoop ik weer vast werk te vinden. Van beroep ben ik elektricien, met een vervolgopleiding tot elektromonteur. Ik kreeg best weleens een schokje. Maar klusjesman wil ik ook wel worden. Ben nu 49. Komt allemaal goed.

Ik ben geboren en getogen Amsterdammer. Met mijn ouders woonde ik aan de Zeeburgerdijk, naast waar nu de moskee is. We hadden een mooie tuin; dat boeide me wel. Ik las boeken over tuinplanten en zo. Sport deed ik ook, maar alleen een paar jaar judo in mijn jeugd. Beter hard werken dan hard lopen, vind ik. Lezen doe ik graag, vooral spannende boeken. Ik ging vaak naar de bieb aan de Insulindeweg (toen nog). Kameleon-boeken waren mijn favoriet. Strips heb ik ook. Maar bij aandachtig luisteren naar muziek kan ik soms wegdromen. Ik was een keer in het Concertgebouw. Wat vond ik dat prachtig. Mijn broer was meer bezig met graafmachines. Zo ben je allemaal verschillend.

Toen ik getrouwd was woonde ik in Almere. Nu woon ik in de Rivierenbuurt. Driehoog te midden van de duiven. Soms ging ik met mijn vader mee, volledig uitgewoonde huizen binnengaan en opruimen (de moeilijkste klussen, in Amsterdam was hij niet onbekend). Dan maak je heel wat mee, en word je heel wat wijzer. Nu vist hij veel.

Wat ik in de Bloementuin van Darwin vooral geleerd heb, naast van alles over planten, is: goed met insecten leren omgaan. Ik ben er zo vaak ik kan en werk hier fijn."

Jan voegt hier aan toe: "Arjan, wanneer je je droombaan vindt hopen we je te blijven zien!"

Arjan aan het vlinders tellen

Wat zie ik daar nou in de tuin?

Levermos

Gewoon elfenschermpje

Witpootkronkel, een miljoenpoot

Kleine watersalamander

Tuinpoëzie op straat gelezen op een muur in Lochem

To make a prairie it takes a clover and one bee,
One clover, and a bee,
And revery.
The revery alone will do,
If bees are few.

Emily Dickinson (1830-1886)

Wie een weide wil maken
neme een klaver en één bij,
Eén klaver, en een bij,
En mijmerij.
Zijn bijen ver te zoeken,
Neem dan met mijmerij genoeg.

Vertaling Jan Eijkelboom (1926-2008)

Vlindertelling 2021: muntvlindertje op nummer één

door Anna Tomson

Vlinders tellen

De Bloementuin van Darwin deed voor de vierde keer mee met de nationale vlindertelling die de Vlinderstichting jaarlijks organiseert. Onze teldag was zaterdag 24 juli, een dag met matig vlinderweer, niet erg koud maar vrijwel geen zon.

Resultaten

In totaal telden we 46 vlinders, verdeeld over 11 soorten. Dat was ongeveer net zoveel als voorgaande jaren. Meest geteld in 2021 was de muntvlinder met 13 exemplaren, gevolgd door klein koolwitje (12x), groot koolwitje (7x), dagpauwoog (5x) en boomblauwtje (3x). Op de gedeelde zesde plaats komen atalanta, kleine vos, klein geaderd witje, citroenvlinder, bont zandoogje en groot dikkopje met elk 1 exemplaar. De top vijf van onze tuin wijkt behoorlijk af van de landelijke top 5, die gebaseerd is op ruim 10.000 tellingen. Onze winnaar muntvlinder stond landelijk op nr. 19, terwijl de landelijke winnaar atalanta bij ons niet hoger kwam dan een gedeelde zesde plaats. De muntvlinder is een piepklein vlindertje (10-15 mm) dat gemakkelijk over het hoofd wordt gezien; het bezoekt geurige lipbloemigen zoals munt en salie en in onze tuin vooral de grote strook echte marjolein voor het tuinhuis. Het is een nachtvlinder, die ook overdag actief is.

Muntvlinder op marjolein

Atalanta op vlinderstruik

Vlinderstand

De resultaten van de Bloementuin zijn zoals altijd doorgegeven aan de Vlinderstichting en tellen dus mee voor de landelijke uitslag. Er werden in 2021 veel meer vlinders geteld dan in de voorgaande, droge jaren. Het koele natte voorjaar zorgde ervoor dat de rupsen genoeg te eten hadden en dat was terug te zien in de vlinderaantallen. De vlinderstichting spreekt van een lichte opleving na 10 jaar gestage achteruitgang van de vlinderstand.

Kunst in de tuin

In augustus gaf Wilma Caris, beeldend kunstenaar en één van onze Vrienden, een schildercursus in de Bloementuin. De locatie in Noord die Wilma vorige jaren gebruikte, kon niet meer gebruikt worden omdat die was afgekeurd door de brandweer. Aan inspiratie in de Bloementuin natuurlijk geen gebrek. Bovendien was het juist die dagen prachtig weer, dus heerlijk om buiten de ezels neer te zetten.

Wilma (rechts) geeft aanwijzingen

De cursus werd afgesloten met een expositie van het gemaakte werk in de tuin en bij het tuinhuis. Er was een klein publiek uitgenodigd. De bezoekers waren erg te spreken over de kleurige en fleurige schilderijen: de tuin stond er goed op! Op de Boekettendag zullen enkele werken getoond worden.

Centraal Museum Utrecht

11 sept 2021 - 9 jan 2022

De Botanische Revolutie

Over de noodzaak van kunst en tuinieren

De tuin spreekt al eeuwenlang tot de verbeelding. Het is een ruimte waar de natuur wordt bedwongen. In verschillende culturen en religies wordt de tuin geassocieerd met een harmonieus en besloten toevluchtsoord. In die spanning tussen natuur en cultuur manifesteert de wereld zich. De huidige klimaatcrisis maakt het verlangen naar een herleving van de figuurlijke waarde van de tuin opnieuw – en schrijnend – actueel. Het afgelopen jaar hebben veel mensen door het vele thuis zijn als gevolg van de coronacrisis, het tuinieren (her-)ontdekt. Ook voor veel hedendaagse kunstenaars is de tuin een inspiratiebron en aanleiding opnieuw na te denken over onze relatie met natuur. In de tentoonstelling wordt het werk van een breed scala aan hedendaagse kunstenaars gepresenteerd in combinatie met bijzondere bruiklenen en oude meesters uit de collectie van de Centraal Museum.

Elspeth Diederix Miracle2 #01, 2021

Bron: www.centraalmuseum.nl

Colofon

Aan dit nummer werkten mee: Jos Brouwer, Jan Dijk, Joke Jansen Schoonhoven, Monique van Kempen, Maartje der Kinderen, Marije Maitland, Anna Tomson, Sonja Vetter.

Redactie: anna@vriendenvanparkdarwin.nl